

MASARYKOVA UNIVERZITA

Aktéři kyberšikany

Aneb které děti a dospívající jsou do kyberšikany zapojeni?

Hana Macháčková

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

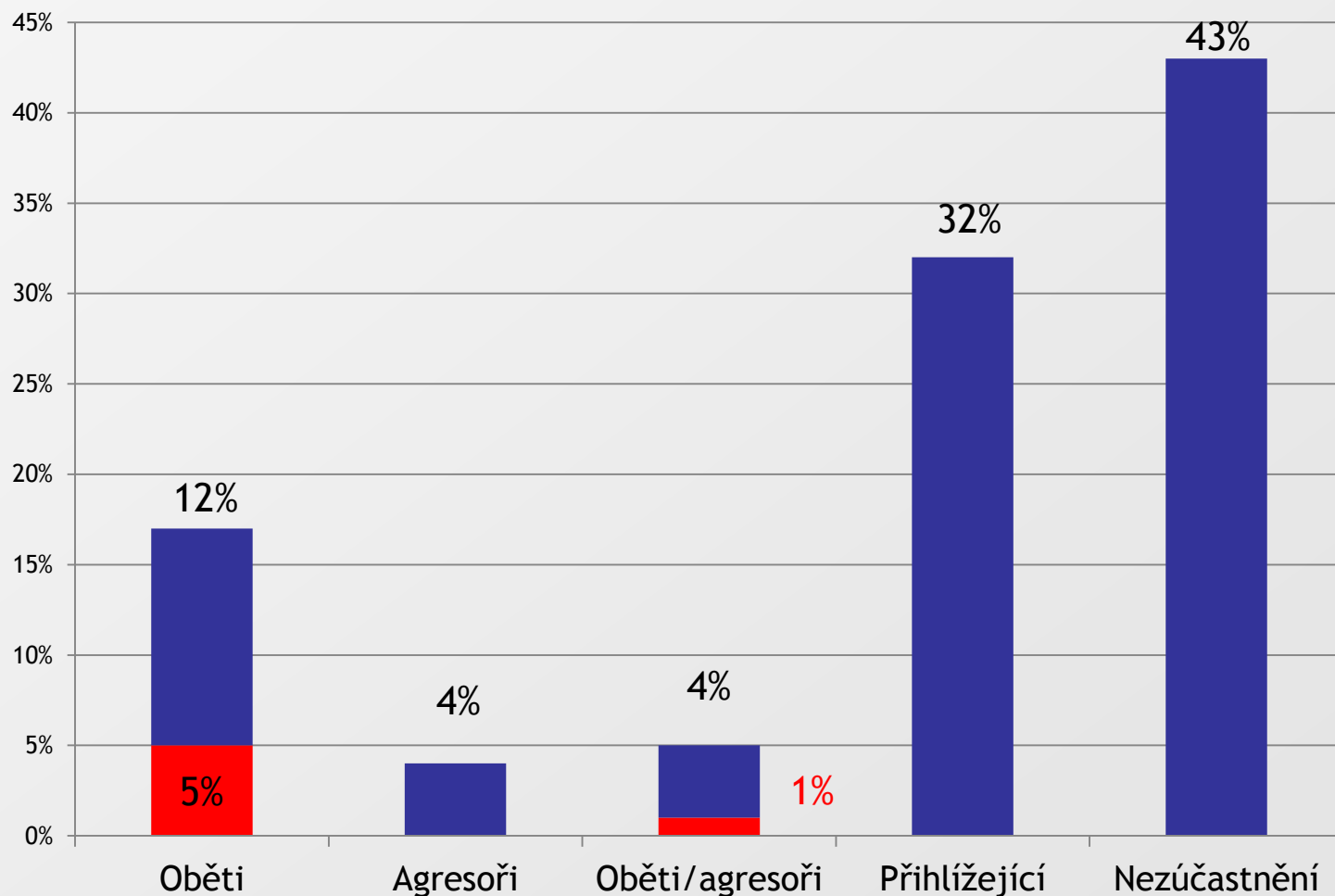

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

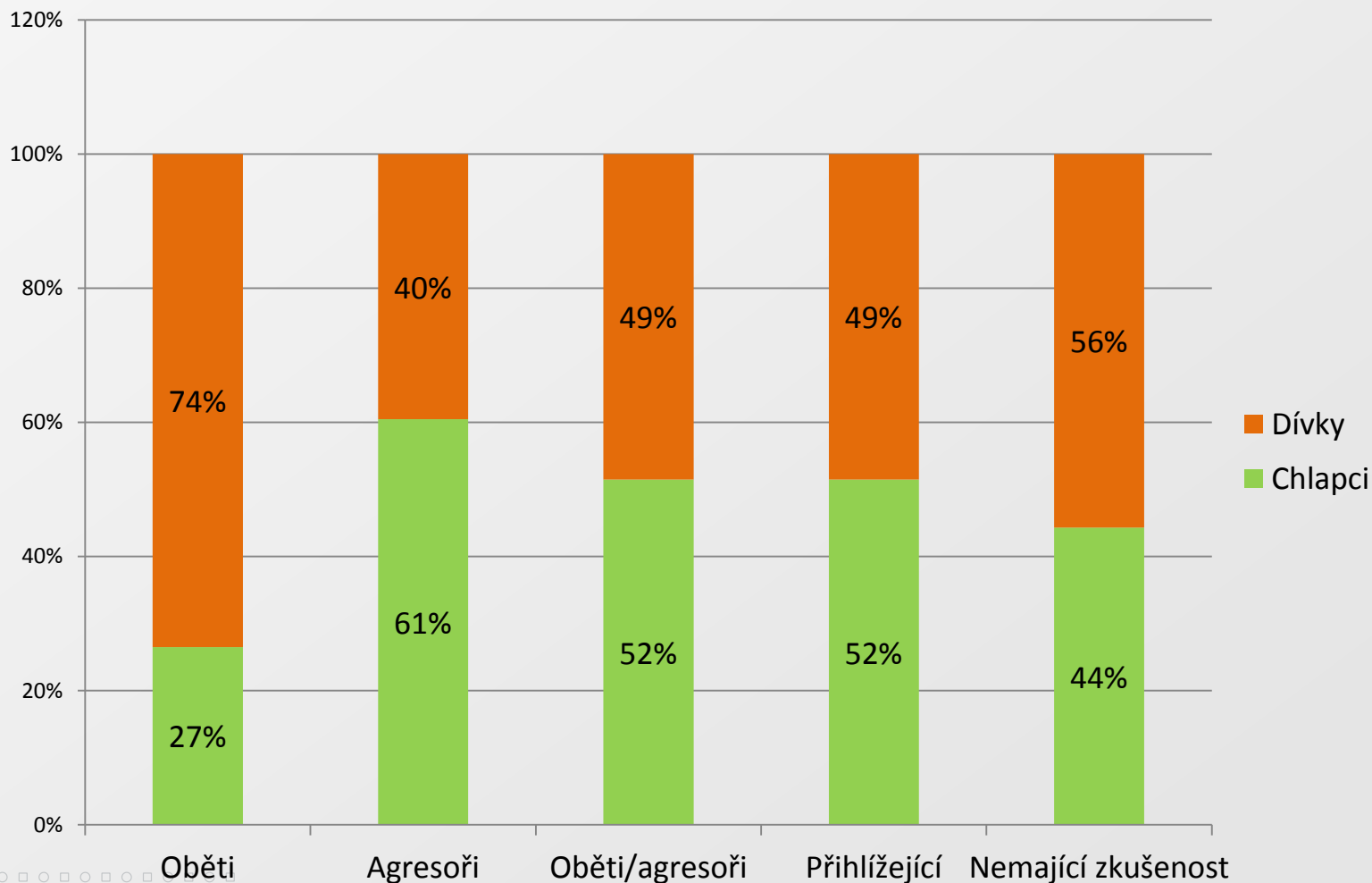
Proč bychom toto měli vědět?

- Poznatky o tom, které děti a dospívající jsou do kyberšikany zapojeni (včetně toho proč a jak), jsou důležité pro prevenci a intervenci
- Velká propojenost šikany a kyberšikany - tudíž velká podobnost se školní šikanou
- Ale také vystupují některé významné rozdíly (souvislost s online prostředím)

Základní rozdělení (projekt COST)

Aktéři kyberšikany – zastoupení chlapců a dívek (projekt COST)

Oběti šikany a kyberšikany

- Velmi často jsou určitým způsobem odlišné či zranitelné
 - Psychologické znevýhodnění až potíže: nízké sebehodnocení, špatná sociabilita, depresivita, úzkostnost, impulzivita a potíže se sebekontrolou
 - Sociální vztahy: málo přátel a známých, děti špatně přijímané či dokonce odmítané
 - Určitý typ postižení (mentální i fyzické), nízký sociální status rodiny, odlišná etnicita, sexuální orientace
- U kyberšikany ale mohou být ohroženy ale i jinak „odolné“ děti
- Nový typ zranitelnosti v online prostředí (dostupnost, publikování osobních informací - ale ne přímý vztah)

Agresoři v šikaně a kyberšikaně

- U školní šikany
 - Agresivita, impulzivita, nízké sebehodnocení, odmítání jedinci
 - Také ale sebevědomí, uznávání či dokonce populární jedinci
- Šikana jako skupinový proces - zlepšení vlastní pozice
- **Kyberšikana** - anonymita, distance, neviditelnost
- Nemusí probíhat v uzavřené skupině (třída)
- Menší zábrany:
 - Subjektivní - online disinhibice, kokpit efekt
 - Objektivní - dostupnost oběti

Oběti/agresoři

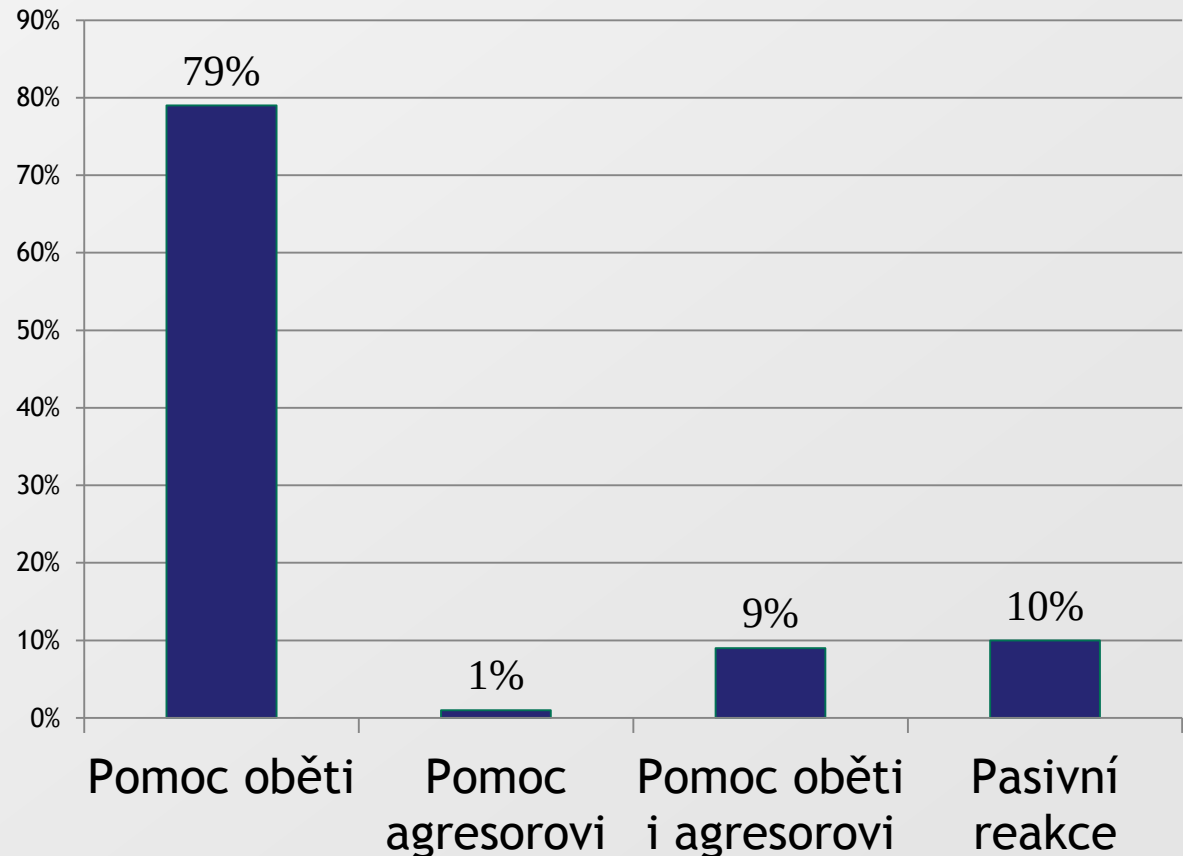
- Specifická skupina
- Nejvíce problematických psychosociálních znaků
- U kyberšikany - časté prolínání, především v návaznosti na školní šikanu
- Snadná odplata v online prostředí - přesto u obětí kyberšikany ne až tak častá

Přihlížející

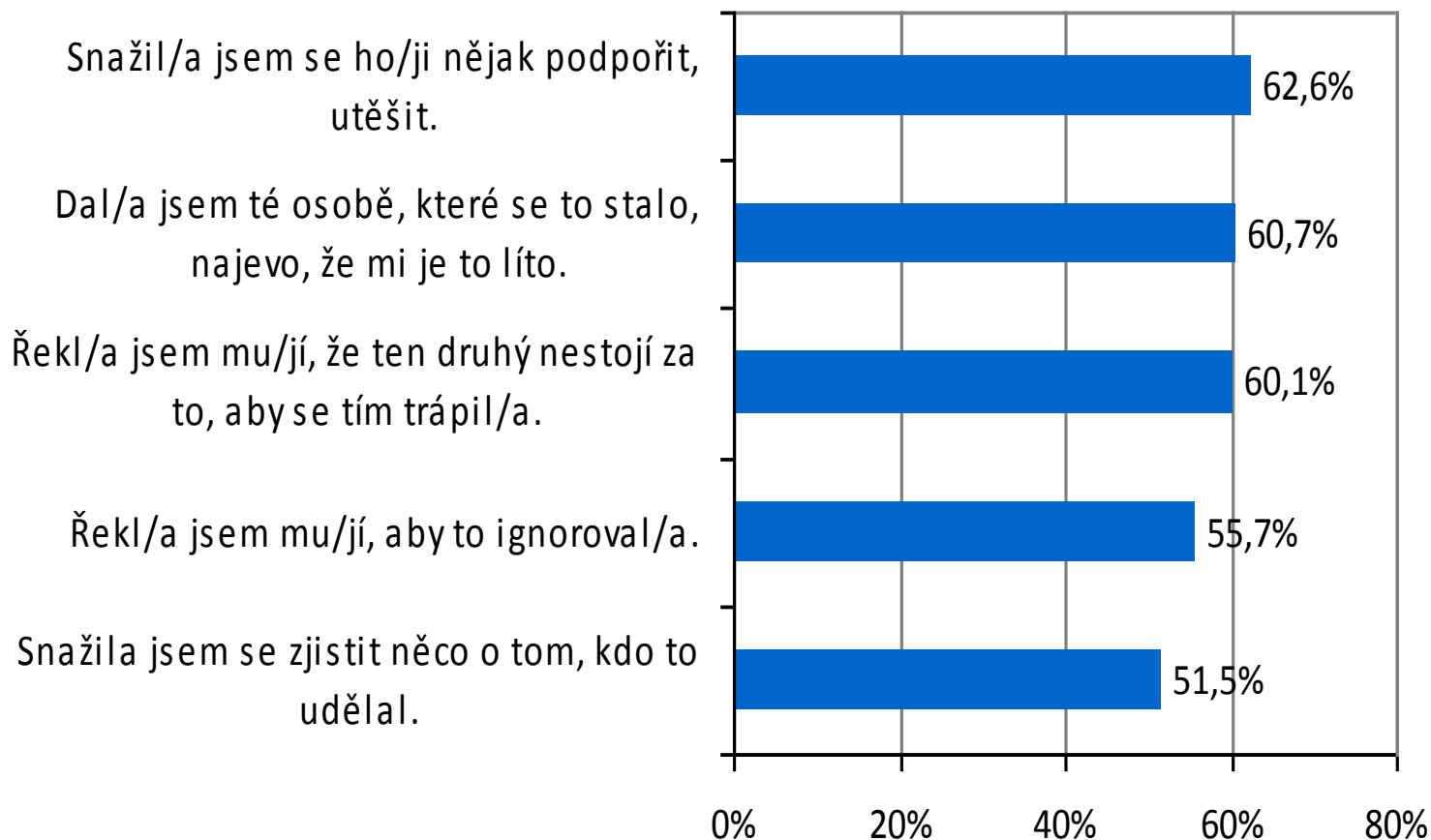
- Šikana jako skupinový proces
- Významná role v celém procesu
- Různé „zapojení“
 - Aktivní (pomoc oběti/agresorovi)
 - Pasivní (rozdíl vnitřní souhlas vs. nesouhlas)
- U kyberšikany vliv online prostředí
 - Distance, neviditelnost, anonymita
- „Dvojitý působení“ - pozitivní i negativní efekt
 - Menší zábrany zakročit ve prospěch oběti
 - Ale také snadnější podpora agresora, plus kokpit efekt
- Významná role v šíření zraňujících materiálů (přeposílání linků, komentáře, ukládání a nové zveřejnění)

Reakce přihlížejících – projekt COST

- ☒ Omezení: Jak závažná byla situace, které o které respondenti vypovídali?
- ☒ A především, o které nevypovídali?

Reakce přihlížejících – projekt COST

Reakce přihlížejících – projekt COST

- Často doporučovaná strategie - o kyberšikaně někomu říci.
- Platí i pro přihlížející - v projektu COST pouze 26 %.
 - Nejčastěji kamarádovi či spolužákovi (57 %) nebo někomu z rodičů (40 %); 22 % mluvilo s učitelem či učitelkou ze školy.
- Proč o tom přihlížející nikomu neřekli?
 - Nejčastější důvody: 39 % uvedlo, že jim do celé situace jednoduše nic nebylo; 27,6 % nevěděli komu; 25 % oběť požádala, aby o její situaci nikomu neříkali
 - Pouze 12 % uvedlo, že nikomu o celé situaci neřekli, protože by v dané situaci nikdo nemohl nijak pomoci.

Reakce přihlížejících – projekt COST

- Reakci může ovlivnit také to, pokud přihlížející/ho někdo požádá, aby oběti pomohl/a.
- Z našich respondentů o pomoc požádáno 20 %.
- 84 % z těch, kdo o pomoc požádání nebyli, ale přitom stáli na straně oběti, by v případě takové žádosti byli ochotni pomoci
- Reakce přihlížejících má významný vliv v celém procesu - může zásadně ovlivnit důsledky, jaké kyberšikana pro oběť má

Důsledky kyberšikany pro oběti

- Propojenost se školní šikanou - v mnohém podobné dopady (prohlubování psychologických a sociálních potíží)
- U kyberšikany specifické dopady- mohou dokonce být horší než u tradiční šikany (šířitelnost, trvanlivost)
- Dopady v oblasti používání elektronických komunikačních technologií - může vést k dalším problémům
 - Špatná znalost zacházení s technologiemi - větší zranitelnost
 - Sociální vyloučení
- Pro dnešní děti a dospívající velmi významná oblast
- Nelze je jednoduše přestat používat
- Jak se děti s kyberšikanou vyrovnávají?

Děkuji za pozornost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ